

Scenario's kritieke voorzieningen Aruba, Curaçao en Sint Maarten

Algemeen beeld eilanden

- **Inkomen & economie:** vrijheidsbeperkende maatregelen leggen het economische leven op de eilanden vrijwel volledig stil. Belangrijkste beelden:
 - Maatschappelijke organisaties op de eilanden geven eenduidig aan dat grote aantallen huishoudens financieel het hoofd niet meer boven water kunnen houden. Hulporganisaties op Curaçao verwachten dat 50.000 mensen onder armoedegrens vallen als gevolg van de crisis. Ook personen met redelijk betaalde functies (middenklasse) raken onder huidige omstandigheden snel door hun financiële reserves heen.
 - Significante delen van de bevolking worden hierdoor de komende weken direct afhankelijk van voedselhulp in de komende periode.
 - Voor de middellange termijn zijn er toenemende zorgen over de deviezenreserve van de eilanden. Indien de huidige situatie aanhoudt tot en met deze zomer, kan een situatie ontstaan dat er geen USD meer beschikbaar is voor import van goederen (moment verschilt per eiland). Dit bemoeilijkt ook herstart lokale economie op korte termijn, bv bouwprojecten, bij versoepeling maatregelen; hiervoor is import van materialen en goederen nodig die een extra druk op de deviezenreserve leggen aangezien door uitblijven toerisme er geen instroom van USD plaatsvindt.
- **Nutsvoorzieningen:** na Aruba, geven nu ook overheids nv's op Curaçao en Sint Maarten in toenemende mate aan in liquiditeitsnood te komen als gevolg van teruglopende inkomsten. Geen signalen dat continuïteit van water, elektriciteit, gas en telecommunicatie de komende twee weken niet is gegarandeerd
- **Brandstof:** er zijn geen indicaties dat de bevoorrading over zee van brandstof voor de eilanden op korte termijn verstoord raakt. In toenemende mate zorgen over liquiditeitspositie Curoil door sterk teruglopende inkomsten. .
- **Voedselzekerheid:** levensmiddelen op de eilanden voldoende beschikbaar, op de eilanden is deze week wel eerste vershraling aanbod te zien. Logistische bevoorrading eilanden per vrachtvliegtuig en vrachtschip verliep afgelopen week volgens planning. Wel bestaat komende tijd de kans op vertraagde of verminderde levering als gevolg van verstoringen in keten wereldwijd. Export stops vormen een groot risico voor de voedselzekerheid, maar er zijn nog geen directe signalen dat deze in het verschiet liggen. Rederijen uiten zorgen over eerste verstoringen in logistiek keten in de VS als gevolg corona uitbraak in het land.
- **Gezondheidszorg:** de druk op het zorgsysteem neemt met name op Sint Maarten (dat ook een zorgplicht heeft voor Saba en Statia) nijpende vormen aan als gevolg (lokale) uitbraak Covid-19. Daarnaast zijn er vraagtekens over de liquiditeitspositie van de lokale zorgverzekeraars (AZV/SVB/SZV) waardoor ook zorgverleners in liquiditeitsproblemen kunnen komen. Dit kan tot gevolg hebben dat salarissen van zorg-personeel, medicijnen en hulpmiddelen niet meer betaald kunnen worden

Belangrijkste ontwikkelingen (verschuiven kleurcodes):

- Scenario zes weken Brandstof Curaçao (groen -> oranje): in toenemende mate zorgen over liquiditeitspositie Curoil. Veroorzaakt door verminderde binnenlandse vraag (minder auto's op de weg), stilvallen internationale markt (geen vliegtuigen en cruiseschepen) en door problemen met betaling door debiteuren (deze partijen hebben vaak ook zelf problemen met het ontvangen van betalingen van hun klanten). Omvang problematiek en effecten voor brandstofvoorziening dienen komende tijd te worden bezien.

In onderstaande tabel wordt kort een beeld geschetst van de scenario's op het gebied van *voedselzekerheid, gezondheidzorg, inkomen & economie en publieke voorzieningen* die zich de komende twee en zes weken kunnen voltrekken. Uiteraard neemt hierbij de onzekerheidsfactor toe naarmate de tijd vordert

	Twee weken	Risico	Zes Weken	Risico
Economie & inkomen				
Aruba				

<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Alle niet essentiële bedrijven en diensten zijn dicht. + Economisch leven is voor groot deel stil komen te liggen 		<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Verwachte economische krimp 30-38% komende halfjaar + Corona-uitbraak in VS lijkt nu pas te beginnen (80-90% toerisme Aruba). Daardoor realistisch scenario dat het toerisme in 2020 vrijwel niet meer op gang komt; prognose is dat Aruba dit niet zal volhouden; herstart van toerisme rond de zomer is noodzakelijk. + Verwachting in april 25.000 mensen zonder baan. + Overheidsinkomsten lopen fors terug. Verwacht gat in de begroting AWG 1300 miljoen voor 2020. 	
<p>Liquiditeiten & Deviezen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Liquiditeitspositie circa AWG 50 miljoen. Verwachting tot medio april voldoende middelen. Reguliere behoefte is circa AWG 100-120 miljoen per maand + NL heeft AWG 43 mln. geleend aan Aruba ten behoeve van liquiditeitssteun voor de komende zes weken. Dit zorg voor enige lucht maar is mogelijk niet voldoende om de beoogde periode te overbruggen. + Indien het pakket aan maatregelen (circa AWG 300 miljoen eerste drie maanden) wordt aangekondigd, ontstaat direct een liquiditeitstekort. + Exacte deviezenreserve onbekend. Deviezenreserve staat onder druk. Sinds 17 maart geen vergunningen meer voor kapitaalexport > AWG 750.000 (particulieren > AWG 350.000). Op 27 maart is dit aangescherpt naar alle bedragen. Verdere aanscherping wordt op korte termijn verwacht. 		<p>Liquiditeiten & Deviezen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Verwachte liquiditeitsbehoefte over tweede kwartaal 2020 is AWG 600 miljoen. + S&P heeft de krediet-status, mede vanwege de recente liquiditeitssteun, gelijk gehouden op BBB+ (investment-grade). Wel is de outlook verlaagd van stable naar negative. + Fitch had de kredietstatus Aruba verlaagd naar junk. + Hierdoor worden de mogelijkheden om te lenen in het buitenland beperkt. Bepaalde partijen mogen nu reeds niet meer in Arubaans papier beleggen en partijen die dat nog wel doen, zullen een hogere rente vragen. + Tranche van AWG 361 miljoen dient in juni te worden geherfinancierd. NL heeft aangaan buitenlandse lening goedgekeurd. Teveel druk op deviezenreserve betekend dat vaste wisselkoers met US Dollar mogelijk niet meer houdbaar is. Devaluatie zal prijzen geïmporteerde goederen laten stijgen. 	
<p>Bedrijven & particulieren</p> <ul style="list-style-type: none"> + Hotels, winkels, restaurants en bedrijven in de toeristische sector hebben hun deuren gesloten. + Bedrijven als supermarkten, bouwmarkten, apotheken zijn nog open. + Aruba heeft aangekondigd voor circa 30.000 personen een inkomensondersteuning te willen geven van AWG 950 per persoon per maand (minimumloon is AWG 1815). + Daarnaast is circa AWG 40 miljoen bestemd om het MKB te 		<p>Bedrijven & particulieren</p> <ul style="list-style-type: none"> + Voor bedrijven in de toeristische sector zal in de komende weken de omzet naar nul gaan. + Faillissementen, met name van lokale ondernemingen, in deze sector worden niet uitgesloten. Dit bemoeilijkt economische herstart in herstelfase. 	

<p>ondersteunen zodat banen behouden blijven.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Aruba kan weinig anders dan deze route kiezen; werktijdverkorting is niet toegestaan. Hervorming van de arbeidsmarkt is noodzakelijk. + Toenemende signalen binnen van personen die hun baan zijn kwijtgeraakt. + Voor bedrijven in de toeristische sector is omzet naar nul gegaan. 			
<p>Sociaal</p> <ul style="list-style-type: none"> + Armoede is op Aruba reeds een bestaand en groeiend probleem. + Aanzienlijk deel bevolking (circa 40%) kampt met schulden en heeft hierdoor geen buffers verlies inkomen op te vangen. + Sociale positie illegalen uit m.n. Venezuela op het eiland (geschatte omvang 15-20.000) wordt in toenemende mate kwetsbaar. + Beroep op Fundacion pa nos Comunidad (voedselbank) neemt reeds toe. 		<p>Sociaal</p> <ul style="list-style-type: none"> + Kwetsbare groepen in de samenleving raken inkomsten kwijt + Illegalen raken inkomen kwijt en kunnen geen beroep doen op onderstand of andere maatregelen. Overheid faciliteert terugkeer naar land van herkomst. Animo is erg beperkt (circa 700 personen op populatie van 15.000) door situatie in Venezuela. + Onder deze omstandigheden worden binnen zes weken veiligheidsproblemen verwacht als gevolg van de nijpende sociale situatie. 	
Curaçao			
<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Economisch leven ligt plat als gevolg van lockdown. + Sinds dinsdag 31 maart mogen inwoners nog twee keer per week het huis uit voor om te voorzien in levensbehoeften. + Naar verwachting versoepeling maatregelen komende twee weken als aantal besmettingen gelijk blijft. + Curaçao heeft vanuit Nederland 177 miljoen ANG ontvangen aan liquiditeitssteun. Verstrek in de vorm van een renteloze lening. Door overheid uitgewerkte Noodplannen kunnen hiermee (in afgeslankte vorm) worden vormgegeven. + Overheid werkt aan plannen eigen bijdrage Noodfonds te vergroten (o.a. solidariteitsheffing, normering topinkomens, invoering 0-lijn ambtenaren). Voorlopig zijn dit nog plannen en geen uitgewerkte besparingen. 		<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Projecties economische krimp door Centrale Bank: 8,4% krimp over april. Verwachte economische krimp komende half jaar: 20% + Laatste prognose aantal verwachte werklozen 15.500. Daarnaast naar schatting meer dan 16.500 werknemers in vaste dienst op korte termijn 'technisch werkeloos'. + Verwachting is dat de werkloosheid zal oplopen tot 41%. + IMF verwacht dat Curaçao geconfronteerd wordt met een financieringsbehoefte van 1,1 miljard ANG (22% BNP) + Projecties macro-economische schade komende zes weken afhankelijk van snelheid en effect noodpakket, alsmede op welke termijn economie eiland (deels) weer kan worden opgestart. + Belangrijk tevens of overheid aanvullende besparingsmaatregelen kan doorvoeren die kunnen worden aangewend voor extra maatregelen noodfonds. Eerste 	

		signalen hiervoor niet direct positief.	
<p>Liquiditeiten & Deviezen (Curaçao en Sint maarten vormen een monetaire unie).</p> <ul style="list-style-type: none"> + Liquiditeitspositie Curaçao de afgelopen weken in toenemende mate zorgelijk. + Voor komende zes weken wordt verwachte bedrag aan gedeerde inkomsten overheid gecompenseerd vanuit Nederland. Niet zeker is of dit bedrag voldoende is gehele periode te overbruggen. + Centrale bank Curaçao en Sint maarten werkt i.s.m. Nederlandsche Bank (DNB) aan separaat verzoek ondersteuning deviezenpositie. Voortgang rondom verzoek niet direct zichtbaar. + IMF gaf reeds voor de crises aan dat deviezenvoorraad onder druk stond en projecties gaven aan dat deze mogelijk onder (kritieke) grens van twee maanden zouden vallen. Dit is tegengesproken door Curaçao. + Volgens regering is er nog 3-4 maanden aan importdekking. + Centrale bank neemt maatregelen tegen kapitaalvlucht. Sinds 17 maart worden er geen vergunningen meer verleend voor kapitaalexport. Tevens bedrijven verzocht extra financiële buffers te creëren. 		<p>Liquiditeiten & Deviezen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Verwachting dat onder huidige omstandigheden binnen zes weken nieuwe afspraken nodig zijn over ondersteuning liquiditeitspositie. + Schuldquote Curaçao loopt op als gevolg additionele leningen in Nederland en op kapitaalmarkt. + Vanwege totale gebrek aan inkomsten in buitenlandse valuta trend deviezen naar verwachting dalend en daarmee in toenemende mate onhoudbaar. + Exacte mate urgentie lastig te bepalen met oog op grote mate van (markt)gevoeligheid informatie en de angst voor kapitaalvlucht als sombere projecties naar buiten komen. 	
<p>Bedrijven & particulieren</p> <ul style="list-style-type: none"> + Directe economische schade a.g.v. wegvallen toerisme en lockdown-maatregelen is groot. + Per 18 april kunnen werkgevers, werknemers, zzp'ers, werklozen en onderstandgebruikers via een website steun aanvragen bij de overheid. Signalen dat niet alle maatregelen zijn ingeregeld door overheid. + Signalen vanuit juridische keten en hospitality dat voor veel bedrijven op eiland nood daadwerkelijk acuut wordt met payroll voor de maand april. Met 1-2 weken daarmee golf aan eerste faillissementen te verwachten. 		<p>Bedrijven & particulieren</p> <ul style="list-style-type: none"> + Effect pakket noodmaatregelen voor bedrijven en particulieren zal komende tijd worden gezien. Verwachting is dat bedrijfsleven reeds zware schade heeft opgelopen. + Onder huidige omstandigheden mogelijk faillissement van naar schatting 2.500 – 3.000 bedrijven binnen het micro-, midden-, en kleinbedrijf. + Ook ketens, grotere bedrijven en de financiële/zakelijke sector verwachten verliezen en hierdoor mogelijk ontslagen, herstructureringen of faillissementen. + Opstart Isla-raffinaderij is als gevolg van de crisis vertraagd en in toenemende mate onzeker. 	

<p>Sociaal</p> <ul style="list-style-type: none"> + Maatschappelijke organisaties luiden massaal noodklok dat grote aantallen huishoudens niet meer rond kunnen komen. + Armoede is op Curaçao reeds een bestaand en groeiend probleem (30% leeft onder de armoedegrens). + Aanzienlijk deel bevolking (circa 40%) kampt met schulden en heeft hierdoor geen buffers verlies inkomen op te vangen. + Sociale positie illegalen uit m.n. Venezuela op het eiland (tussen de 6000 en 16000) wordt in toenemende mate kwetsbaar. + Overheid heeft extra financiële steun en voedselpakketten toegeeft voor werklozen en onderstand trekkers. Naar verwachting druppel op glorende plaat. + Toename berichten over toename huiselijk/relatieel geweld op eiland + Op eiland momenteel geen sprake van sociale onrust. 		<p>Sociaal</p> <ul style="list-style-type: none"> + 50.000 personen zakken volgens samenwerkende organisaties onder armoedegrens als gevolg crisis. + Voedselafhankelijkheid groot deel bevolking (40-50%) hiermee realistisch scenario. + Toename aantal daklozen, sociale isolatie, huiselijk/relatieel geweld kindermishandeling en algemene druk op het welzijn van de bevolking wordt verwacht. + Bestaand aanbod van voedselbanken, maatschappelijke instellingen en particuliere initiatieven niet voldoende om deze neergaande spiraal in te mitigeren. + Het risico op (roof)overvallen, inbraken bij distributiecentra en ernstige verstoringen van de openbare orde neemt hierdoor toe. 	
Sint Maarten			
<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Economie Sint Maarten grotendeels afhankelijk van toerisme. + In opgestelde steunpakket overheid wordt uitgegaan dat 50-80% van het inkomen (GDP) daar (in)direct mee samenhangt. + De 'total lockdown' heeft een verder dempend effect op het economisch leven. + Op 17 april bekendgesteld dat lockdown met 3 weken wordt verlengd, met dien verstande dat mensen in staat worden gesteld noodzakelijke levensmiddelen aan te schaffen. + Voor het 'Stimulus and Relief Plan' (SRP), totaalbudget ANG 254 mln.) is een verzoek aan Nederland gedaan, maar hierover is nog niet besloten. + De afgelopen week verstrekte liquiditeitssteun a ANG 50 mln. (lening) is onvoldoende om uitvoering te geven aan de maatregelen uit het SRP. Uitvoering is dan ook nog niet aangekondigd + Het maatschappelijke middenveld is niet betrokken en 		<p>Macro-economisch</p> <ul style="list-style-type: none"> + Verwachting is grote economische schade als gevolg van aan banden leggen vliegverkeer en (opnieuw) instorten van toerisme activiteiten. + Projecties economische krimp door Centrale Bank: 5,7% krimp over april. Verwachte economische krimp half jaar: 30%. + Sint Maarten Trade & Hospitality Association gaat uit van banenverlies van 31% na 3 maanden en 46% na zes maanden. + Overheidsinkomsten lopen verder terug via toename beroep sociale voorzieningen enerzijds en verminderde inkomsten anderzijds (double-deficit). + In het 3-mnd scenario uit het SRP wordt rekening gehouden met een terugloop van overheidsinkomsten van ANG 67,5 mln. + Gevolgen naar verwachting vele malen groter dan na Orkaan Irma in 2017. Het (economisch) herstel van de orkaanschade 	

<p>geïnformeerd over het SRP en uit zorgen over zowel de inhoud als de timing van de maatregelen (het duurt te lang).</p> <p>+ De begroting 2020 is a.s. dinsdag door de Council of Ministers goedgekeurd en zal aan het parlement worden aangeboden. Naar verluid bedraagt het tekort ANG 260 mln.</p>		<p>was nog niet voltooid. Particulieren en ondernemingen hebben daardoor nog onvoldoende (financiële) buffers op kunnen bouwen, waardoor zij nu slechts beperkt in staat zijn deze klap op te vangen.</p>	
<p>Liquiditeiten & Deviezen <i>(Curaçao en Sint maarten vormen een monetaire unie).</i></p> <p>+ Verwachting is dat de liquiditeitsvoorraad toereikend is voor de maanden maart en april.</p> <p>+ Centrale bank heeft pakket aan monetaire maatregelen afgekondigd. Sinds 17 maart worden er geen vergunningen meer verleend voor kapitaalexport.</p> <p>+ Mogelijkheid om de middelen Trustfonds te stallen bij centrale bank worden momenteel bezien.</p> <p>+ Centrale bank Curaçao en Sint maarten werkt i.s.m. Nederlandsche Bank (DNB) aan separaat verzoek ondersteuning deviezenpositie. Voortgang rondom verzoek niet direct zichtbaar.</p>		<p>Liquiditeiten & Deviezen</p> <p>+ Sint Maarten is ondanks de verstrekte liquiditeitssteun a ANG 50 mln. (lening), op korte termijn afhankelijk van additionele financiële ondersteuning.</p> <p>+ Voor de uitvoering van het Stimulus and Relief Plan is ANG 254 mln. nodig, waaronder het opvangen van gedeerde overheidsinkomsten a ANG 67,5 mln. Liquiditeitssteun is nodig om de uitvoering te starten.</p> <p>+ De vaste wisselkoers van de Antilliaanse Gulden t.o.v. de US Dollar komt in komende weken verder onder druk te staan en wordt op middellange termijn mogelijk onhoudbaar. Indien dat het geval is zullen de prijzen van goederen uitgedrukt in Gulden, sterk toenemen.</p> <p>+ Sint Maarten dient uiterlijk 1 mei 2020 overbruggingskrediet voor de opbouw luchthaven terug te betalen.</p>	
<p>Bedrijven & particulieren</p> <p>+ In met drie weken verlengde lockdown mogen winkels met essentiële levensmiddelen 3 dagen p/week open.</p> <p>+ Het Stimulus and Relief Plan voorziet onder meer in payroll subsidie, inkomensondersteuning en zachte leningen voor bedrijven. Het plan is echter niet afgestemd met maatschappelijk middenveld, waardoor onzeker of het voldoende wordt geacht en of er draagvlak voor is.</p> <p>+ Een van de grotere hotels is overgegaan tot onmiddellijk ontslag aan alle medewerkers, die geen salaris meer zullen ontvangen vanaf eind maart.</p>		<p>Bedrijven & particulieren</p> <p>+ Door gebrek aan inkomsten volgen de komende weken faillissementen en gedwongen ontslagen.</p> <p>+ Deze effecten nemen toe naarmate lockdown-maatregelen langer van kracht zijn en naarmate het langer duurt voordat het steunpakket wordt geeffectueerd.</p> <p>+ De wederopbouw van het eiland valt voor belangrijk deel stil, dit heeft een verder negatief effect op zowel de werkgelegenheid als de bestedingen.</p> <p>+ Het trackrecord van Sint Maarten v.w.b. implementatie van grootschalig plannen baart zorgen.</p>	
<p>Sociaal</p> <p>+ Armoede op Sint Maarten reeds bestaand probleem; 27,9% leeft in armoede (UNDP).</p> <p>+ Als niet op korte termijn in enige vorm van inkomensondersteuning wordt voorzien, zullen ontslagen en</p>		<p>Sociaal</p> <p>+ Kans op sociale onrust neemt toe, zeker nu de lockdown-maatregelen langer duren en er nog geen duidelijkheid is over (uitvoering van) het steunpakket.</p> <p>+ Bedrijven betwijfelen of het pakket aan sociale maatregelen</p>	

<p>faillissementen volgen. Het percentage armoede zal dan snel oplopen.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Sint Maarten kent een groot aantal illegalen, naar schatting 20.000 op een totale bevolking van ca 60.000. Enige vorm van inkomen voor deze groep is onzeker en nihil. + Voor het arme en meest kwetsbare deel van de bevolking van Sint Maarten is toegang tot (voldoende) voedsel in de totale lock down een uitdaging geworden. Er worden voedselpakketten uitgereikt, maar de doelgroep wordt daar onvoldoende en niet tijdig mee bereikt. + De situatie op eiland is relatief rustig en veel burgers nemen de voorzorgsmaatregelen- afstand houden en mondkapjes dragen – serieus. Wel neemt het aantal incidentie toe. Er zijn geen officiële cijfers beschikbaar, maar overtredingen van de curfew nemen toe en er zijn incidenten gemeld bij het open gaan van de supermarkten. Er zijn signalen van toenemend huiselijk geweld, maar geen officiële cijfers. 		<p>op Sint Maarten voldoende is om tendens te keren.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Plunderingen zoals ten tijde van de orkaan in 2017 worden onder deze omstandigheden niet uitgesloten. 	
Publieke voorzieningen			
Aruba			
<p>Nutsvoorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. 		<p>Nutsvoorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten middellange termijn geconstateerd. + Wel neemt de onzekerheid over kwaliteit utiliteiten toe afhankelijk van hoe de crisis zich ontwikkelt. + Nutsbedrijven kunnen met een krappe liquiditeitspositie te maken kunnen krijgen als gevolg sluiting kantoren. Overheid heeft maatregelen genomen om betaalbaarheid te vergroten (meer lokaties). 	
<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er is voldoende brandstof op het eiland voor de komende twee weken + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. 		<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten voor de komende zes weken geconstateerd. + Aanschaf leveranties brandstof mogelijk problematisch indien liquiditeitsproblemen optreden bij de nutsbedrijven. 	
Curaçao			
<p>Nutsvoorzieningen</p>		<p>Nutsvoorzieningen</p>	

<ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. 		<ul style="list-style-type: none"> + Overheidsentiteiten, waaronder elektriciteitsbedrijf Aquallectra maken in toenemende mate zorgen kenbaar over liquiditeitspositie vanwege verminderde opbrengsten. + Regering tracht in overleg met bancaire sector tot een oplossing te komen. Indien dit niet lukt is mogelijk aanvullende liquiditeitssteun uit Nederland nodig. + Effecten op dienstverlening van verminderde inkomsten en liquiditeit nog niet direct zichtbaar. 	
<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er is voldoende brandstof op het eiland voor de komende twee weken. + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. + Er zijn geen signalen dat de prijs wordt verhoogd. De prijs van brandstof vormt geen bron van onrust. 		<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er is voldoende brandstof op het eiland voor de komende zes weken. + Curoil uit zorgen over liquiditeitspositie a.g.v. verminderde opbrengsten op zowel lokale als internationale afzetmarkt. + Mogelijk verzoek om liquiditeitssteun Nederland 	
Sint Maarten			
<p>Nutsvoorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. + De payroll subsidie uit het steunpakket is ook van toepassing op overheidsbedrijven, indien die dat nodig hebben. Vooralsnog wordt dit niet nodig geacht voor elektriciteitsbedrijf GeBe. + Het 'ziek worden' van cruciaal personeel wordt als grootste risico geacht voor de continuïteit van de operatie in de komende weken. 		<p>Nutsvoorzieningen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Op dit moment geen knelpunten middellange termijn geconstateerd. + Wel neemt de onzekerheid over kwaliteit utiliteiten toe afhankelijk van hoe de crisis zich ontwikkelt. + Elektriciteit op eiland afhankelijk van de beschikbaarheid van 'heavy fuel'. Er is voldoende voorraad voor ongeveer twee weken en er vindt wekelijkse levering plaats. Alternatief is overschakelen op diesel, waarvan eveneens een voorraad van enkele weken beschikbaar is. + Inkomsten van elektriciteitsbedrijf GEBE lopen drastisch terug als gevolg van afnemend verbruik en korting op de maandelijkse factuur. Mogelijk heeft dit de komende tijd gevolgen voor de bedrijfsvoering. 	
<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er is voldoende brandstof op het eiland voor de komende twee weken. + Op dit moment geen knelpunten voor de korte termijn geconstateerd. + Geruchten over de sluiting van tankstations worden 		<p>Brandstof</p> <ul style="list-style-type: none"> + De brandstof voorraad (heavy fuel) is voldoende voor ongeveer twee weken. Er vindt wekelijkse levering plaats en er is momenteel geen indicatie dat de wekelijkse levering verstoord kan raken. + Indien de aanvoer wordt gestopt, kan worden overgeschakeld 	

tegensproken door de overheid.

op diesel, waarvan eveneens een voorraad van enkele weken beschikbaar is.

Voedselzekerheid		
Aruba		
Producten + De voedselvoorziening voor de komende twee weken is gegarandeerd. + Bepaalde verse producten (groente, fruit en zuivel) die via luchtvracht binnenkomen, zijn minder dan normaal beschikbaar.		Producten + Naarmate de tijd vordert neemt hierdoor – afhankelijk van de ontwikkelingen wereldwijd – de onzekerheid rondom de voedselvoorziening toe. + Dit geldt met name voor groente, fruit, zuivel en hygiënische producten. + Ook kunnen prijzen stijgen als gevolg van verminderd aanbod.
Logistiek + Bevoorrading vindt nog met normale frequentie plaats.		Logistiek + Er zijn op dit moment geen signalen dat de bevoorrading verstoord raakt. + Wel bestaat het risico dat logistieke ketens in de komende periode verstoord raken als gevolg van ontwikkelingen wereldwijd.
Curaçao		
Producten + De voedselvoorziening voor de komende twee weken is gegarandeerd. + Verse producten als groente en fruit komende dagen naar verwachting minder beschikbaar a.g.v. defecte kraan haven Curaçao + In Curaçaose media eerste berichten dat levensmiddelen (waaronder bloem en meel) schaarser worden.		Producten + Distributeurs en groothandels geven aan voldoende voorraad levensmiddelen te hebben (3-4 maanden). + Naarmate de tijd vordert neemt – afhankelijk van de ontwikkelingen wereldwijd – de onzekerheid rondom de voedselvoorziening toe. + Dit geldt met name voor groente, fruit en hygiënische producten. + Ook kunnen prijzen stijgen als gevolg van verminderd aanbod. Curaçao heeft reeds een maximumprijs ingesteld voor groente, fruit en hygiënische producten. + Ministerie Economische Ontwikkeling deze week afspraken gemaakt met havenbedrijf dat essentiële goederen als medicijnen en voedsel voorrang krijgen bij afhandeling. Hierdoor mogelijk vertraging voor niet-essentiële goederen.
Logistiek + Logistieke maritieme stromen (circa 85% van de totale import) zijn voorlopig gegarandeerd. Vrachtschepen komen		Logistiek + Geen signalen verstoring logistieke keten. + Markt is momenteel echter hoogst onzeker. Situatie kan per

<p>volgens planning binnen en havens wereldwijd functioneren naar behoren. Volume op de schepen is gelijk aan voor de crisis.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er zijn geen signalen dat voor de eilanden belangrijke voedselproducten (VS, Europa) op korte termijn exportbeperkingen af zullen kondigen. + KLM vliegt komende drie weken slechts 1x p/w op het eiland. Hierdoor minder gelegenheid cargo mee te nemen. + Cargo distributeurs per lucht rapporteren een daling van het aantal binnenkomende vluchten (30-40%) als gevolg van verminderde vraag. + Eerste indicaties van partijen op de grond dat logistieke lijnen per vliegtuig tussen de eilanden niet volledig meer functioneren. Dient te worden ondervangen of logistiek wordt kwetsbaarder. 		<p>dag veranderen. Daarnaast groot aantal mogelijke risico's die maritieme logistieke keten eilanden kunnen bedreigen.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Verminderde en/of vertraagde levering voor de eilanden kunnen voorkomen als gevolg van verstoringen in de logistieke keten wereldwijd (harmonica-effecten) + Zorgen over logistieke keten in VS die in toenemende mate onder druk staat a.g.v. corona uitbraak. + Rederijen wereldwijd kampen met verminderde inkomsten en halen daarom mogelijk schepen uit de vaart. + Landen leggen in toenemende mate exportbelemmeringen op en slaan levensmiddelen als rijst en bonen in (<i>stockpilling</i>). + Crews vrachtschepen in toenemende mate overbelast/ontevreden vanwege beperkende maatregelen in de havens. + Op de middellange termijn zijn er zorgen over het voortbestaan van de (financiële) continuïteit van de luchtvaartmaatschappijen in de regio. 	
Sint Maarten			
<p>Producten</p> <ul style="list-style-type: none"> + Sint Maarten is vrijwel volledig afhankelijk van de aanvoer van buitenaf (voornamelijk Florida) voor haar voedselvoorziening. + Met de heropening van de supermarkten is een 'run' op met name verse producten geweest, waardoor op de tweede dag nauwelijks verse groenten, fruit en zuivel te verkrijgen waren. + De voedselvoorziening voor de komende twee weken lijkt gegarandeerd, maar beschikbaarheid van verse producten neemt af. + Er zijn maximum prijzen voor diverse producten ingesteld. 		<p>Producten</p> <ul style="list-style-type: none"> + Naarmate de tijd vordert neemt afhankelijk van de ontwikkelingen wereldwijd – de onzekerheid rondom de voedselvoorziening toe. + Dit geldt met name voor groente, fruit en hygiënische producten. + Ook kunnen prijzen stijgen als gevolg van verminderd aanbod. 	
<p>Logistiek</p> <ul style="list-style-type: none"> + Logistieke maritieme stromen (circa 90% van de totale import) zijn voorlopig gegarandeerd. Vrachtschepen komen volgens planning binnen en haven volledig functioneel. + Luchtverkeer per vliegtuig ligt vrijwel volledig stil, hierdoor komen minder goederen binnen. Cargo distributeurs zelf zijn voorlopig volledig operationeel 		<p>Logistiek</p> <ul style="list-style-type: none"> + Geen signalen verstoring logistieke keten. + Markt is momenteel echter hoogst onzeker. Situatie kan per dag veranderen. Daarnaast groot aantal mogelijke risico's die maritieme logistieke keten eilanden kunnen bedreigen. + Sint Maarten is zeer afhankelijk van aanvoer vanuit de Zuidelijke Verenigde staten. Logistieke keten hier onder toenemende druk als gevolg corona uitbraak in regio. 	

Gezondheidszorg		
Aruba		
<p>Zorgcapaciteit</p> <ul style="list-style-type: none"> + Momenteel 96 (+4) besmettingen, ondanks dat aantal testen fors toeneemt. Stijging lijkt af te vlakken. + Eerste 2 doden zijn gevallen. In één van de gevallen betrof dit een persoon thuis bij familie die niet op radar autoriteiten was en waar besmetting <i>post mortum</i> is vastgesteld. + Overheid breidt als gevolg hiervan mogelijk testen nog verder uit. + De huidige isolatie en ic-capaciteit is beperkt (21+12), Nederland heeft 12 extra IC bedden gestuurd die naar verwachting in week 17 operationeel zullen zijn. + Momenteel geen aanbod van electieve zorg op het eiland. + Grensbepanking maakt de uitzending niet-COVID-gerelateerde acute zorg naar buiten Koninkrijk onmogelijk. Dit heeft grote impact op de zorg die geboden kan worden aan actuele gevallen. 		<p>Zorgcapaciteit</p> <ul style="list-style-type: none"> + Doorkijk is sterk afhankelijk van de ontwikkeling rond de verspreiding van COVID-19 op het eiland. + Zorgcapaciteit (IC en beademing) mogelijk groot issue bij toename aantal besmettingen. + De beperkte hoeveelheid zorgpersoneel op de eilanden is ook punt van zorg. Onderhandeling met Aspen Medical loopt voor inzet extra IC personeel. + Geen aanbod electieve zorg leidt mogelijk tot issues indien dit te lang duurt. + Verwachting op dit moment is dat de onderlinge steun covid & non-covid-actuele en essentiële zorg tussen de zes eilanden is geregeld middels aankomende protocol. Echter gezamenlijke capaciteit is beperkt. + Actuele zorg (medische evacuaties) naar land buiten Koninkrijk dient gegarandeerd te zijn om calamiteiten te voorkomen. Colombia ontvangt prematuren, (nog) geen overige spoedeisende gevallen. Heroverweging eind april.
<p>Logistieke stromen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Indien er geen actie wordt ondernomen komt er een einde aan essentiële logistieke stromen. + Logistiek knooppunt vanuit Nederland ingeregeld om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. + Er wordt gewerkt aan het goed inregelen van medische evacuaties tussen de zes eilanden, de grensbepanking leveren op dat terrein problemen op. + Wegvallen van de verbinding AUA – CUR zorgt direct voor onderbreking van de bloedvoorziening aan AUA. + De invoer van medicijnen dient zeker gesteld te zijn anders al voor het zes weken issues met de voorraden. + Medicijnen, nieuwe transporten vanuit AMS nog wel regelen, mogelijk met KLM van AMS naar CUR, daarna door naar AUA. NB lijn KLM AMS-CUR-AMS essentieel en ngo niet 		<p>Logistieke stromen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Langdurig wegvallen logistieke stromen (lucht) tussen AUA/CUR en NL en tussen de zes eilanden onderling is geen optie vanuit uit medisch oogpunt. + Dient veilig gesteld te worden voor onderling vervoer patiënten, bloedproducten, medicijnen, beschermingsmiddelen, medische personeel. + Indien niet gegarandeerd dan is het zes weken scenario <u>donkerrood</u>.

gegarandeerd.		
Aanvullende gezondheidsrisico's <ul style="list-style-type: none"> + Uitzending van acute patiënten naar Aruba verloopt niet optimaal, reisbegeleiders geweigerd door AUA, dient te worden geregeld, zeker gezien wettelijke plicht bij vervoer minderjarigen. + Voldoende testkits aanwezig. Medicijnvoorraad voldoende. + Aanvoer van aanvullend beschermingsmateriaal is een punt van zorg. + Het stopzetten van electieve zorg - gedaan om zorgsector voor te bereiden op COVID-19 - heeft ongewenste neveneffecten. 		Aanvullende gezondheidsrisico's <ul style="list-style-type: none"> + Sterk afhankelijk van ontwikkelingen. Medicijnvoorraad - zeker voor bijzondere gevallen - raakt in het geding bij blijvende wegval verbindingen. Evenals voorraad beschermingsmiddelen. + De ontwikkelingen in Venezuela en de impact daarvan op de volksgezondheid is een punt van zorg. Recente uitbraak in Venezuela kan verdere toename vertrek richting ABC-eilanden tot gevolg hebben.
Curacao		
Zorgcapaciteit <ul style="list-style-type: none"> + Momenteel 14 besmettingen, 1 overleden, 1 persoon opgenomen in ziekenhuis. Aantal is reeds paar dagen stabiel. + Er is momenteel geen aanbod van electieve zorg op het eiland. + Eerste hulp per 20/04 weer opgestart + De huidige ic-capaciteit is beperkt, isolatie capaciteit kan nog worden opgeschaald. + Beademingscapaciteit (26 stuks) ook beperkt. + Nederland heeft 12 extra IC - bedden geleverd Op vrijdag 10 april. + Grensbeperking maakt de uitzending van niet COVID-gerelateerde acute zorg naar buiten Koninkrijk onmogelijk. Dit heeft grote impact op de zorg die geboden kan worden aan actuele gevallen. + Curaçao vangt patiënten van de andere 5 eilanden op in geval van spoed. Middelen raken uitgeput. Oproep CMC aan andere (ei)landen om middelen mee te sturen bij uitzending patiënt naar CMC. 		Zorgcapaciteit <ul style="list-style-type: none"> + Doorkijk is sterk afhankelijk van de ontwikkeling rond de verspreiding van COVID-19 op het eiland. + Zorgcapaciteit (IC en beademing) mogelijk groot issue bij toename aantal besmettingen. + Overeenkomst met Aspen Medical int. gesloten door VWS: ca 70 specialisten en verpleegkundigen komen aan in week van 20 april. + Geen aanbod electieve zorg leidt mogelijk tot issues indien dit te lang duurt. + Verwachting op dit moment is dat de onderlinge steun covid & non-covid-actuele en essentiële zorg tussen de zes eilanden is geregeld middels aankomende protocol. <u>Echter gezamenlijke capaciteit is beperkt.</u> + Actuele zorg (medische evacuaties) naar land buiten Koninkrijk dient gegarandeerd te zijn om calamiteiten te voorkomen. + Middelen voor overloop non-COVID raken uitgeput waardoor deze zorg in gevaar komt voor alle 6 de eilanden.
Logistieke stromen <ul style="list-style-type: none"> + Indien er geen actie wordt ondernomen komt er een einde aan essentiële logistieke stromen. + Logistiek knooppunt vanuit Nederland ingeregeld om vraag en 		Logistieke stromen <ul style="list-style-type: none"> + Langdurig wegvallen logistieke stromen (lucht) tussen CUR en NL en tussen de zes eilanden onderling is geen optie vanuit uit medisch oogpunt.

<p>aanbod op elkaar af te stemmen.</p> <ul style="list-style-type: none"> + Er wordt gewerkt aan het goed inregelen van medische evacuatiestussen de zes eilanden, de grensbepkeringen leveren op dat terrein wat issues op. + Essentiële verbinding CUR-AMS nog operationeel. 		<ul style="list-style-type: none"> + Dient veilig gesteld te worden voor onderling vervoer patiënten, bloedproducten, medicijnen, beschermingsmiddelen, medische personeel. + Indien niet gegarandeerd dan is het zes weken scenario <u>donkerrood</u>. 	
<p>Aanvullende gezondheidsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> + Voldoende testkits aanwezig. Medicijnvoorraad voldoende. Aanvoer van aanvullend beschermingsmateriaal is een punt van zorg. + Het stopzetten van electieve zorg - gedaan om zorgsector voor te bereiden op COVID-19 - heeft ongewenste neveneffecten. 		<p>Aanvullende gezondheidsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> + Sterk afhankelijk van ontwikkelingen. Medicijnvoorraad, zeker voor bijzondere zaken, raakt in het geding bij blijvende wegval verbindingen. Evenals voorraad beschermingsmiddelen. + Liquiditeit Curaçao Medical Centre op termijn mogelijk issue vanwege sterk teruglopende inkomsten. + De ontwikkelingen in Venezuela en de impact van de crisis op de volksgezondheid is een punt van zorg. 	
Sint Maarten			
<p>Zorgcapaciteit</p> <ul style="list-style-type: none"> + Aantal besmettingen Covid-19 toegenomen naar 50, sprake van lokale transmissie. 8 personen reeds overleden. + Ook reeds besmettingen op Statia (2), Saba (2) en Saint Martin (32). + De huidige isolatie en ic-capaciteit blijft beperkt, ondanks de 12 ic-bedden uit Nederland. Ook beademingscapaciteit is zeer beperkt. + Geen tot zeer beperkt aanbod electieve zorg op het eiland + Grensbepkering maakt de uitzending van niet COVID-gerelateerde acute zorg naar buiten Koninkrijk onmogelijk. Dit heeft grote impact op de zorg die geboden kan worden aan actuele gevallen. 		<p>Zorgcapaciteit</p> <ul style="list-style-type: none"> + Doorkijk sterk afhankelijk van de ontwikkeling rond de verspreiding van COVID-19 op het eiland. RIVM: zeer groot risico op ongecontroleerde uitbraak. + Zorgcapaciteit (IC en beademing) groot issue als aantal besmettingen toeneemt. + Geen aanbod electieve zorg leidt mogelijk tot issues indien dit te lang duurt. + De beperkte hoeveelheid zorgpersoneel op de eilanden is aanvullend punt van zorg. + Actuele zorg (medische evacuaties) naar land buiten Koninkrijk dient gegarandeerd te zijn om calamiteiten (mogelijk met dodelijk afloop) te voorkomen. 	
<p>Logistieke stromen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Indien er geen actie wordt ondernomen komt er een einde aan essentiële logistieke stromen. + Logistiek knooppunt vanuit Nederland ingeregeld om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. + Er wordt gewerkt aan het goed inregelen van de medische evacuatiestussen de zes eilanden, de grensbepkeringen leveren op dat terrein wat issues op. 		<p>Logistieke stromen</p> <ul style="list-style-type: none"> + Langdurig wegvallen logistieke stromen (lucht) tussen SXM en NL en tussen de 6 eilanden onderling is geen optie uit medisch oogpunt. + Dient veilig gesteld te worden voor onderling vervoer patiënten, bloedproducten, medicijnen, beschermingsmiddelen, medische personeel. + Indien niet gegarandeerd dan is het zes weken scenario 	

<ul style="list-style-type: none"> + Het wegvallen van de verbinding SXM – CUR zorgt direct voor onderbreking van de bloedvoorziening aan AUA. + Invoer medicijnen dient zeker gesteld te zijn anders al voor het zes weken issues. 		<p><u>donkerrood.</u></p>	
<p>Aanvullende gezondheidsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> + Voldoende testkits aanwezig. Medicijnvoorraad voldoende. Aanvoer van aanvullend beschermingsmateriaal is een punt van zorg. + Het stopzetten van electieve zorg - gedaan om zorgsector voor te bereiden op COVID-19 - heeft ongewenste neveneffecten. 		<p>Aanvullende gezondheidsrisico's</p> <ul style="list-style-type: none"> + Sterk afhankelijk van ontwikkelingen. Medicijnvoorraad, zeker voor bijzondere zaken, raakt in het geding bij blijvende wegval verbindingen. Evenals voorraad beschermingsmiddelen. 	